

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A L'ESPAI PÚBLIC (LLICÈNCIES DE VIA PÚBLICA)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 30 de juliol de 2024, el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què manifestava la seva disconformitat per la denegació a la Xarxa de Consum Solidari de la llicència d'ús comú especial de la via pública per dur a terme l'activitat de Mercat de Pagès a la confluència de l'avinguda de Mistral amb el carrer de Vilamarí, on l'exercien des de feia cinc anys.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se **a la Gerència de Coordinació Territorial i Proximitat** per tal de conèixer quines eren les llicències que hi havia atorgades de mercats d'aquest tipus a tota la ciutat.

El dia 10 de setembre de 2024, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

No es va considerar convenient dirigir-se al **Districte de l'Eixample**, atès que ja disposàvem de la còpia de la notificació de denegació de la llicència sol·licitada, en data 3 d'abril de 2024, per la Xarxa de Consum Solidari.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 24 d'octubre de 2024, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa les deu llicències que hi ha actualment concedides per dur a terme l'activitat de Mercat de Pagès a Barcelona. Concretament, al Districte de l'Eixample n'hi ha quatre que són les següents:

- Provença (pl. Sagrada Família)

- Consell de Cent / Comte Borrell
- Plaça d'André Malraux
- Jardins de Montserrat

CONSIDERACIONS

1. Quant a la denegació de la sol·licitud del Mercat de Pagès

Les places i els carrers de la ciutat són l'espai col·lectiu que pertany a tota la ciutadania, on transcorre la vida quotidiana i on, en gran mesura, es desenvolupen les relacions socials, comercials i de lleure. Les autoritats municipals, com a responsables del disseny i l'organització de la ciutat, han de poder **garantir la qualitat de l'espai públic de manera que es faciliti l'equilibri, l'harmonia i la cohesió social.**

En aquest sentit, cal tenir molt present que les activitats que es desenvolupin a la via pública no poden limitar el dret dels altres als usos generals. Així ho estableix l'article 2 de l'Ordenança sobre l'ús de les vies i els espais públics de Barcelona, que regula tant els usos com les activitats que es duen a terme a les vies i els espais destinats a l'ús públic de titularitat municipal.

Per tant, **l'Ajuntament, en exercici de les seves competències** (article 84.2 de l'Estatut d'autonomia i article 218 del Decret legislatiu 2/2003, pel qual s'aprova el text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya), regula l'ús especial dels béns de domini públic i, a aquest efecte, **estableix el règim d'autorització prèvia per a l'ocupació dels espais d'ús públic, que sempre s'atorgaran amb caràcter discrecional i supeditades als interessos públics**, d'acord amb l'article 48 de l'Ordenança sobre l'ús de les vies i els espais públics.

Així, les llicències per a la venda no sedentària a l'espai públic, en la mesura que suposen una ocupació i un ús d'un espai que no és il·limitat i, a més, és canviant segons les circumstàncies existents, es concedeixen a precari i, per tant, són provisionals. És el gestor que aplica l'ordenament qui té la potestat d'adaptar-se en cadascuna de les situacions particulars per tal d'harmonitzar els usos i les activitats que es desenvolupen a la via pública, tot donant preferència a aquells que en cada moment siguin prioritaris a les necessitats o interessos públics i no comportin perjudicis significatius.

En aquest cas que ens ocupa, el Districte de l'Eixample ha denegat la llicència de la fira puntual del Mercat de Pagès a l'avinguda de Mistral amb el carrer de Vilamarí per les queixes manifestades pels comerciants del Mercat de Sant Antoni a l'Institut Municipal de Mercats, i així ho ha fet saber a les persones interessades de la Xarxa de Consum Solidari.

Atenent que els motius pels quals el Districte de l'Eixample ha decidit no concedir la llicència, aquesta institució no ha observat indicis d'una actuació municipal irregular o inadequada en aquest cas. Recordem que l'article 39 de l'Ordenança abans esmentada disposa que les autoritzacions per a la venda no sedentària tenen caràcter excepcional i que **les sol·licituds s'han de valorar segons la utilitat pública de l'activitat, però també segons la compatibilitat dels usos i les activitats de la zona.**

Així doncs, davant les queixes dels paradistes del mercat, l'Ajuntament ha volgut donar prioritat a les seves reclamacions, que entenem que és per motius de competència i pèrdua de clientela, i ha impedit l'activitat, ja que suposadament les persones veïnes del barri acudien a comprar al Mercat de Pagès, que es desenvolupava a l'aire lliure, en lloc d'anar al Mercat de Sant Antoni.

Sobre aquesta decisió, ens sobta, però, que continuï atorgant-se l'autorització al mercat que s'instal·la als jardins de les Tres Xemeneies, ja que, tot i pertànyer al Districte de Sants-Montjuïc, és a una distància molt similar respecte del Mercat de Sant Antoni que la del mercat que s'instal·lava a l'avinguda de Mistral, a l'alçada del carrer de Vilamarí. Entenem que aquesta ubicació també pot contribuir a la presumpta pèrdua de persones compradores al mercat municipal.

Ara bé, tenint en compte que en el mateix article 39 de l'Ordenança es preveu la **possibilitat d'autoritzar la instal·lació de parades desmuntables de venda no sedentària al voltant dels mercats per afavorir una major oferta de productes als consumidors**, es proposa al consistori que valori si aquesta seria una opció viable per a la Xarxa de Consum Solidari, sempre que no perjudiqui les altres activitats que es desenvolupen a la zona i el funcionament del mateix Mercat de Sant Antoni.

Des d'aquesta institució considerem que el bon clima i el caràcter cosmopolita de Barcelona pot facilitar el desenvolupament d'aquesta activitat al voltant del mercat i que, inclús, podria arribar a ser un pol d'atracció de persones potencialment compradores. Això no obstant, és l'Ajuntament qui té la potestat de valorar i d'adaptar-se en cada moment a les diferents necessitats i circumstàncies que vagin sorgint. I això és precisament el que ha ocorregut en aquest cas.

2. Quant a la regulació de la venda no sedentària a Barcelona

La normativa municipal que actualment dona empara a la venda no sedentària, que és aquella que **es duu a terme en estructures o parades desmuntables o transportables i en vehicles botiga**, és, com bé s'ha exposat en l'apartat anterior, l'Ordenança d'usos de les vies i espais públics, aprovada pel Ple del Consell el 27 de novembre de 1998, però en aquesta normativa no es regulen totes les exigències i els requisits establerts a la normativa comercial vigent que també és d'aplicació.

Tanmateix, el Decret 162/2015, de 14 de juliol, de venda no sedentària en mercat de marxants, que és una de les modalitats de venda no sedentària, a la seva disposició transitòria atorgava un termini d'un any, des de la seva publicació, perquè els ajuntaments adaptessin les ordenances reguladores de la venda no sedentària d'acord amb els paràmetres continguts en el Decret.

Recordem que és la Llei 18/2017, d'1 d'agost, de comerç, serveis i fires la que defineix la venda de mercaderies i la prestació de serveis de manera no sedentària i que classifica les diferents modalitats que es poden dur a terme en espais de titularitat pública en el seu article 15.3: a l'entorn de mercats fixos, en mercats de marxants, de manera periòdica, ocasional o temporal, itinerant, etc.

L'esmentada llei exigeix als ajuntaments l'aprovació d'una ordenança reguladora de la venda no sedentària com a tràmit previ i ineludible per tal que l'Ajuntament pugui autoritzar l'ocupació de la via pública. Així mateix, preveu que, si un ajuntament no disposa d'aquesta ordenança, s'entendrà que no autoritza aquesta modalitat de venda.

Per tal de no entrar en contradicció, des d'aquesta institució es recomana fermament al consistori que s'esmerci per **aconseguir aprovar definitivament una Ordenança reguladora de la venda no sedentària que reguli les diferents modalitats permeses a la ciutat**, que estableixi uns criteris clars, amb els requisits i les condicions, tan funcionals com procedimentals, per a l'exercici d'aquestes activitats, de manera que es doti de més seguretat jurídica les parts implicades, alhora que les persones sol·licitants puguin estimar quines seran les seves expectatives econòmiques amb més precisió.

Recordem, en relació amb la nova regulació que s'ha d'aprovar, la necessitat imperativa que el procediment per a l'atorgament de les autoritzacions de venda no sedentària garanteixi la transparència i la imparcialitat, així com la publicitat. Aquests principis bàsics de funcionament, a l'igual de l'eficàcia i l'eficiència en la tramitació dels procediments, i el principi de servei a la ciutadania, incideixen clarament en la percepció d'una bona administració que recull l'article 41 de la Carta europea dels drets fonamentals com a principi rector de l'actuació de les administracions públiques.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació del Districte de l'Eixample ha estat ajustada a dret, ja que ha justificat els motius pels quals ha decidit denegar la sol·licitud i així ho ha comunicat a les persones interessades.**

Això no obstant, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar al Districte de l'Eixample** que valori la possibilitat de reubicar el Mercat de Pagès al voltant del Mercat de Sant Antoni o en un altre indret.
- **Recomanar a l'Àrea d'Economia, Hisenda, Promoció Econòmica i Turisme** que impulsi l'aprovació definitiva de l'Ordenança reguladora de la venda no sedentària a Barcelona.
- **Recomanar a la Gerència de Coordinació Territorial i Proximitat** que, una cop s'aprovi l'Ordenança, promogui la seva aplicació a tots els Districtes i en faci el seguiment.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.